

- בעניין: 1. קבהא, ת.ז.
תושב הרשות הפלסטינית
2. קבהא, ת.ז.
תושבת הרשות הפלסטינית
3. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר - ע"ר
ע"י ב"ב עו"ד ידן עילם
רח' יהודה הלוי 45 תל אביב-יפו, 65157
טל': 03-5606080, פקס: 03-5606083, סלולארי: 54-2266488
דוא"ל: yadin@yelow.co.il

העותרים

- נ ד -

המפקד הצבאי לאיזור הגדה המערבית
ראש המנהל האזרחי
היועץ המשפטי לגדה המערבית

המשיבים

עתירה למתן צו על תנאי

מוגשת בזאת עתירה למתן צו על תנאי, המופנה אל המשיבים והמורה להם לבוא וליתן טעם מדוע לא ינפיקו לעותר 1 (להלן: העותר) היתר תושב חדש במרחב התפר, שיאפשר לעותר להתגורר עם רעייתו, העותרת 2 (להלן: העותרת); העותר והעותרת (להלן: בני הזוג), וכך לכבד את זכותם לחיי משפחה.

בקשה לקיום דיון דחוף

הזכות לממש את חיי המשפחה היא זכות יסוד. שלילתה פוגעת בכבוד האדם. שלילתה פוגעת באוטונומיה של הפרט להינשא על-פי רצונו ולהקים משפחה – ממילא פוגעת היא בחרות. פגיעה זו בחרות קשה לא פחות מאשר הפגיעה בכבוד האנושי... היא פוגעת אנושות בבסיס היכולת של האדם לטוות את סיפור חייו. המשפט הישראלי מכיר בזכותו של האזרח הישראלי לחיי-משפחה. הזכות לחיי-משפחה משמעותה גם הזכות לחיי-משפחה משותפים תחת קורת גג אחת.

בג"ץ 7052/03 עדאלה נ' שר הפנים, לא פורסם, ניתן ביום 14.5.2006, סעיף 8 לפסק דינו של כבוד השופט (כתוארו אז) ריבלין. להלן: עניין עדאלה (כל ההדגשות בעתירה הוספו - י.ע.).

בני הזוג נישאו ביום 4.11.2009, לפני למעלה מתשעה חודשים. העותרת הינה תושבת קבע במרחב התפר. בני הזוג התכוונו להתגורר, לאחר נישואיהם, בבית הוריה של העותרת ביישוב חרבה אלרעדיה. לצורך מגורים במרחב התפר, נזקק העותר להיתר לתושב חדש במרחב התפר. העותר עדכן, לאחר הנישואים, את מענו הרשום למענה הרשום של העותרת והגיש בקשה להיתר תושב חדש במרחב התפר. למרות מספר בקשות שהגישו העותרים, המשיבים אינם מנפיקים לעותר היתר תושב חדש במרחב התפר ובני הזוג אינם חיים יחד תחת קורת גג אחת.

בלית ברירה, נאלץ העותר להיות תלוי בחסדי המשיבים, המנפיקים לו, מדי מספר חודשים, היתרי כניסה למרחב התפר, לשלושה ימים, ללא לינה, כדי שיוכל לבקר את רעייתו.

מניעת המגורים המשותפים מבני הזוג פוגעת פגיעה אנושה בזכות היסוד שלהם לחיי משפחה.

בית משפט נכבד זה, בפסיקות רבות בעתירות הנוגעות לגדר ההפרדה, קבע כי יש לצמצם ככל הניתן את הפגיעה בתושבים אשר ניזוקו מהקמת גדר ההפרדה. בהתחשב בכל אלה, מתבקש בית המשפט הנכבד לקבוע את העתירה לדיון במועד המוקדם ביותר האפשרי ולקבוע זמן קצר ככל הניתן לתגובת המשיבים היות והניסיון מלמד שלעיתים, תגובת המשיבים מייטרת את הצורך בדיון בעתירה.

התשתית העובדתית

1. זו העתירה **השתיים עשרה** בסדרת עתירות שעניינן הסירוב שלא כדין או אי המענה מצד המשיבים בכל הקשור לבקשות להנפיק או לחדש את החיתרים הדרושים לצורך כניסה או מגורים במרחב התפר. הדיון בשבע העתירות הראשונות (בג"ץ 2192/10 ואח') נערך ביום 28.4.2010 בפני הרכב בראשות כבוד המשנה לנשיאה וכבוד השופטים ארבל ורובינשטיין.
2. בתום הדיון דחה בית המשפט הנכבד את עתירותיהם של שניים מהעותרים, לאחר שראה חומר סודי בעניינם, והותיר את עתירותיהם של חמישה עותרים אחרים על כנו, כדי לאפשר לעותרים בהן להגיש בקשות חדשות. בית המשפט הנכבד מצא לנכון לציין כי: "אנו יוצאים מההנחה כי הבקשות יוגשו בלא דיתוי ותשובה תינתן בחקדם, ולמותר לציין כי בכגון דא - **ודברים אלה נאמרים על דרך הכלל - יש חשיבות ומשמעות ללוח הזמנים לתשובה**". בית המשפט הנכבד ביקש מהצדדים לעדכן בתוך שלושה חודשים לגבי הגשת הבקשות והתגובות להן. למרבה הצער, לאחר שחלפו שלושה חודשים מיום החלטת בית המשפט הנכבד, נאלצו העותרים לעדכן כי מתוך חמשת העותרים, שניים קיבלו היתרי כניסה, שניים לא קיבלו כל תשובה והחמישי קיבל היתר לחדש ימים בלבד, אשר לא חודש לאחר שפג תוקפו. המשיבים כלל לא הגישו הודעה מעדכנת.
3. ביום 19.7.2010 הוגשו שתי עתירות נוספות שעניינן דומה (בג"ץ 5459/10 ו-בג"ץ 5461/10). ביום 20.7.2010 ניתנה החלטתו של כבוד השופט לוי לפיה: "העתירות ידונו יחדיו והן יובאו בפני הרכב תלתא בהקדם". העתירות נקבעו לדיון ביום 15.11.2010, מה שיגרום לעותרים להפסיד עונה חקלאית נוספת טרם הדיון בעניינם. ביום 12.8.2010 חוגשה העתירה העשירית בעניין זה (בג"ץ 5992/10). ביום 13.8.2010, ניתנה החלטתו של כבוד השופט רובינשטיין: "לתגובת המשיבים לעתירה בתוך 15 ימים (ימי הפגרה במניין)". ביום 17.8.2010 חוגשה העתירה האחת-עשרה (בג"ץ 6072/10) ובאותו יום ניתנה החלטתו של כבוד השופט פוגלמן: "המשיבים יגישו תגובה מקדמית לעתירה תוך 30 ימים (ימי הפגרה יבואו במניין הימים)".
4. עניינה של עתירה זו שונה במקצת ממרבית העתירות שקדמו לה, אשר עסקו בבקשותיהם של חקלאים פלסטינים המתגוררים בצידה המזרחי של גדר ההפרדה ואשר אדמותיהם החקלאיות נמצאות בצידה המערבי, כי יונפק להם היתר כניסה למרחב התפר שיאפשר להם לעבד את אדמתם. העותרים דנא מבקשים כי יונפק לעותר היתר תושב חדש במרחב התפר, היתר אשר מטרתו הראשונה במעלה, על פי "קובץ פקודות קבע מרחב התפר" של המשיבים, הינה "לקיים את מרקם החיים במרחב התפר ולכבד את ערך שלמות המשפחה". כפי שיפורט להלן, המשיבים מסרבים להשיב עניינית לבקשות חוזרות ונשנות מצד העותרים והפגיעה חימוזמית בחיי המשפחה של בני הזוג נמשכת.
5. מאז הוקמה גדר ההפרדה הוחל משטר החיתרים הדרוש כי תושב פלסטיני המעוניין להיכנס למרחב התפר יצטייד בהיתר. כנגד משטר החיתרים הוגשו שתי עתירות לבית משפט נכבד זה: בג"ץ 9961/03 המוקד להגנת הפרט מיסודת של ד"ר לוטה זלצברגר נ' ממשלת ישראל ובג"ץ 639/04 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' מפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון (שתי העתירות להלן: עתירות משטר ההיתרים). שתי עתירות אלה מחכות למתן פסק דין והעותרים מבקשים להבחיר לבית המשפט הנכבד כי בהגשת העתירה דנא אין משום חזרה מעמדתם כי יש לבטל את משטר החיתרים והם מקווים כי בית המשפט הנכבד יאמץ את עמדתם זו בפסק דינו.

6. עתירה זו מוגשת כדי לפתור את הבעיה הפרקטית של בני הזוג ושל תושבים אחרים במצבם אשר אינם מסוגלים לנהל חיי משפחה תקינים ויש בה כדי להמחיש לבית המשפט הנכבד כי מעבר לטענה כי משטר ההיתרים עומד בניגוד לעקרונות היסוד של המשפט המינהלי והחוקתי בישראל ובניגוד למשפט הבינלאומי החומיטארי והמשפט הבינלאומי של זכויות האדם, משטר ההיתרים גם אינו "מצמצם את הפגיעה בהם (בתושבים הפלסטינים - י.ע.) ככל הניתן" (ראו: בג"ץ 10905/05 ראש עיריית ג'יזס נ' ראש הממשלה. לא פורסם. ניתן ביום 9.9.2009. סעיף 43 לפסק הדין. להלן: עניין ג'יזס)

7. לטענת העותרים, המשיבים מתנהלים במעין מדרון חלקלק. לצורך מתן אישורו של בית משפט נכבד זה לבניית הגדר, מבטיחים המשיבים תבטחות לפיהן הנזק אשר ייגרם לאוכלוסייה הנפגעת מבניית הגדר יהיה מינימלי. לאחר שבית המשפט הנכבד נתן אישורו והגדר נבנתה, לא עומדים המשיבים בהבטחותיהם ומיום ליום מורע מצבם של התושבים אשר נפגעו מבנייתה.

הצדדים לעתירה והרקע העובדתי

8. העותר הינו תושב פלסטיני בן 23 שנים. העותרת הינה תושבת פלסטינית בת 22 שנים. העותר והעותרת חתמו על חוזה נישואין, ביום 29.10.2009, ונישאו בשעה טובה ומוצלחת ביום 4.11.2009. מענם הרשום של העותרים הינו ביישוב חרבה אלרעדיה, אשר נמצא בצידה המערבי של גדר ההפרדה במרחב התפר.

9. בפועל, היות והמשיבים מסרבים להנפיק לעותר היתר תושב חדש במרחב התפר, מתגוררת העותרת בחרבה אלרעדיה, ואילו העותר מתגורר ביישוב טורה אל גרביה, הנמצא בצידה המזרחי של גדר ההפרדה, מאות מטרים ספורים מבית העותרת, כאשר חומה מפרידה ביניהם.

10. העותרת 3 (להלן: המוקד להגנת הפרט או המוקד) היא עמותה הפועלת לקידום זכויות האדם של פלסטינים בשטחים הכבושים.

11. המשיב 1 הוא המפקד הצבאי לאיזור הגדה המערבית, מטעם מדינת ישראל, המחזיקה בגדה המערבית תחת כיבוש צבאי מזה למעלה מארבעים ושלוש שנה.

12. המשיב 2 הוא ראש המנחל האזרחי, גוף שהוקם כדי לנהל את העניינים האזרחיים בגדה המערבית "לרווחתה ולטובתה של האוכלוסייה ולשם הספקת השירותים הציבוריים והפעלתם, בהתחשב בצורך לקיים מנחל תקין וסדר ציבורי" (סעיף 2 לצו בדבר הקמת מינהל אזרחי (יהודה והשומרון) (מס' 947), התשמ"ב-1981). קציניו של המשיב 2 הינם אלו שעומדים בקשר עם האוכלוסייה המוגנת בכל הנוגע לחנפיק היתר תושב חדש במרחב התפר.

13. המשיב 3 הינו יועצם המשפטי של המשיבים 1 ו-2 והוא וקציניו מלווים, באופן שוטף, את ההיבטים המשפטיים של עבודת המשיבים 1 ו-2 ובכללם בכל הקשור להנפקת היתר תושב חדש במרחב התפר. בחתום למה שנמסר מטעם המשיבים בעתירות משטר ההיתרים, יש לפנות אל המשיב 3, אם מתקבלת החלטה שלילית בערר, ולבקש את התערבותו. המשיב 3 אף הגיב את התגובת המקדמית למכתב שכתב הח"מ בשם העותרים.

14. ביום 4.11.2009 נישאו העותרים. העותרים התכוונו להתגורר, לאתר נישואיהם, בבית הוריה של העותרת ביישוב חרבה אלרעדיה, הנמצא כאמור בצידה המערבי של גדר ההפרדה במרחב התפר. זאת, משום מצבה הבריאותי הרעוע של אמה של העותרת, תמצריך את טיפולה השוטף והרומימי של העותרת. לפיכך, ביום 8.11.2009, עדכן העותר את מענו הרשום מהיישוב טורה אל גרביה, הנמצא בצידה המזרחי של גדר ההפרדה, ליישוב חרבה אלרעדיה, מענה הרשום של העותרת.

הענק חוזה הנישואין שנערך על ידי בית הדין השרעי בגינין, מצורף ומסומן ע/1

15. העותרת הינה תושבת קבע במרחב התפר, וככזו, היא מקבלת היתרים אשר תוקפם לשנתיים. תוקף ההיתר האחרון שהונפק לעותרת הינו עד ליום 17.4.2011. יצוין, כי עד הקמת גדר ההפרדה, חרבה אלרעדיה אף הייתה שייכת מבחינה מוניציפאלית לטורה אל גרביה.

16. לאחר עדכון מעטו הרשום של העותר, ביקשו בני הזוג כי יונפק לעותר היתר תושב חדש במרחב התפר, על מנת שיוכלו להתגורר יחדיו ולנהל חיי משפחה תקינים. יצוין, כי מטרתה הראשונה של הנפקת תעודת תושב חדש במרחב התפר, על פי "קובץ פקודות קבע מרחב התפר" (להלן: **הקפ"ק**), הינה "לקיים את מרקם החיים במרחב התפר ולכבד את ערך שלמות המשפחה".

17. את בקשתם הראשונה הגישו העותרים בחודש ינואר 2010, למשרד הקישור הפלסטיני בגינין, אשר העביר אותה למת"ק הישראלי. התשובה שנתקבלה מהצד הישראלי במשרד הקישור הפלסטיני, דרך מת"ק גינין, הייתה כי הבקשה נדחית היות והעותר "איננו תושב קבע".

18. את בקשתם השנייה הגישו העותרים דרך עיריית ברטעה אלשרקיה. פקיד בשם מר סעיד קבהא העביר את הבקשה, בצירוף כל המסמכים הדרושים, ישירות למת"ק הישראלי. גם הפעם נתקבלה תשובה, לאחר מספר ימים, לפיה הבקשה נדחית היות והעותר "איננו תושב קבע". למותר לציין את האבטורד לפיו בקשה של אדם להיתר של תושב חדש במרחב התפר נדחית היות והוא לא תושב קבע במרחב התפר...

19. בנוסף לבקשות להנפקת היתר תושב חדש במרחב התפר עבור העותר, והיות והעותר היה מעוניין לראות את רעייתו הטרייה מספר רב של פעמים ככל הניתן, הגיש העותר, בלית ברירה, בקשות להיתרים לבקר את רעייתו. ואכן, מדי כשלושה חודשים קיבל העותר היתר "למטרת צרכים אישיים". ההיתרים האחרונים אותם קיבל העותר היו בתוקף בין הימים 21.2.2010-23.2.2010 ובין ה- 20.5.2010-22.5.2010. למרבה הצער, ההיתרים המאפשרים לעותר לבקר את רעייתו, מדי כשלושה חודשים, לתקופה של שלושה ימים בכל פעם, מוגבלים לשעות היום בלבד ואינם מאפשרים לינה במרחב התפר.

20. בחודש יולי 2010 נישא אחיה של העותרת לבחירת ליבו. העותר ביקש היתר שיאפשר לו לחשתתף בחגיגה המשפחתית והונפק לו היתר נוסף "למטרת צרכים אישיים", לימים 15.7.2010-22.7.2010. בשל טעות, יצא העותר ממרחב התפר ביום 23.7.2010, יום לאחר פקיעת תוקף ההיתר. ההיתר שהיה ברשות העותר הותרם ולעותר נמסר "שובר מסירה למפר תנאי ההיתר", בו מצוין כי הוא יכול לגשת למת"ק גינין כדי לערער על ההחלטה. היות וממילא פקע תוקף ההיתר, לא ראה העותר צורך להגיש ערעור על ההחלטה.

העתק "שובר מסירה למפר תנאי ההיתר", מצורף ומסומן ע/2

21. כדי להסיר כל ספק כי הבקשות אותן הגישו העותרים הינן אכן בקשות לקבלת היתר לתושב חדש במרחב התפר עבור העותר, הגישו העותרים בקשה חדשה, אשר נכתבה בסיוע המוקד להגנת הפרט. הבקשה הועברה למת"ק הישראלי ביום 25.7.2010.

22. ביום 28.7.2010 נמסר בשיחה טלפונית לגב' טל רובין, נציגת המוקד להגנת הפרט, על ידי רס"ן מוהדי חבקה, קצין הקישור במת"ק גינין, כי חבקה בטיפול. באותה שיחה טלפונית אמרה נציגת המוקד לרס"ן חבקה שהעותר מנסה להגיש בקשה להיתר תושב חדש במרחב התפר כבר מספר חודשים וכי

משך הטיפול חינו ארוך הרבה יותר מזמן סביר. רס"ן חבקה השיב: "לא נכון. זאת הפעם הראשונה שהוא מגיש בקשה לתושב חדש. כל פעם הייתי שולל אותו כי הוא הגיש כאילו הוא כבר גר במרחב התפר. אני מכיר אותו. הוא לא גר במרחב התפר. זה לא דחוף. הוא לא גר ברחוב. שיחכת."

כך, במשפטים ספורים, הביע רס"ן חבקה את מה שבני הזוג הכירו על בשרם, מה שהמוקד לחגנת הפרט מכיר מעשרות פניות וטוען בעתירות רבות. משטר ההיתרים אותו הנהיגו המשיבים הינו מפלצת בירוקרטית וחסרת לב אשר מטרתה העיקרית הינה להביא את מבקשי ההיתרים לכלל ייאוש בתקווה כי יפסיקו לבקש היתרים. אין זה מקרה כי, על פי נתוני המשיבים עצמם, מאז הונהג משטר ההיתרים ירדה, בצורה דרסטית, הכמות השנתית של ההיתרים שהונפקו ואין זה מקרה כי, על פי נתוני המשיבים עצמם, לא הונפק בשנים 2007-2009 אף לא היתר אחד לתושב חדש במרחב התפר.

האם לא ניתן לצפות כי הרשות תאמר לתושב אשר הגיש בקשות מוטעות, לטענתה, כי יש להגיש בקשה מתוקנת ולא תשליך את הבקשות לסל הניירות הקרוב! האם לא ניתן לצפות כי הרשות אשר טוענת כי מטרתה הראשונה של הנפקת תעודת תושב חדש במרחב התפר הינה "לקיים את מרקם החיים במרחב התפר ולכבד את ערך שלמות המשפחה", תתייחס בכבוד לבקשה של בני זוג אשר רוצים כי יתאפשר להם לגור יחד ולא תסתפק באימרה "זה לא דחוף"!

ויובהר, הטענה של העותרים אינה כלפי רס"ן חבקה אישית. חזקה על רס"ן חבקה כי מילותיו הינן ביטוי למדיניות ולנהלים אותם הנהיגו המשיבים, המשיב 1 שהינו בעל הסמכות העליונה בכל הנוגע לתושבים המוגנים בשטחים הכבושים, המשיב 2 עליו הוטל כזכור לפעול "לרזוחתה ולסובתה של האוכלוסייה... בהתחשב בצורך לקיים מנהל תקין וסדר ציבורי" והמשיב 3 אשר נוטן את הגושפנקה המשפטית למשיבים 1 ו-2.

הנתונים לגבי הירידה הדרסטית במספר ההיתרים ולגבי אי הנפקת היתרים לתושבים חדשים במרחב התפר, לקוחים מתוך נספחים מ/ש-35/מ-37 להודעה המשלימה של המשיבים בעתירות משטר ההיתרים, מיום 30.7.2009 (להלן: **ההודעה המשלימה**).

נספחים מ/ש-35/מ-37 להודעה המשלימה, מצורפים ומסומנים ע/3

23. ביום 28.7.2010 פנה הח"מ, בשם העותרים, במכתב למשיב 3 וביקש כי יפעל לכך שיופק לעותר, באופן מיידי, היתר תושב חדש במרחב התפר. בסעיף 11 למכתב נאמר: "לאור הזמן הרב בו מצפים בני הזוג להיתר עבור מר קבהא ולאור הפגיעה האנושה בזכותם לחיי משפחה, אודה לקבלת תשובתך בכתב לא יאוחר מיום 15.8.2010. לאחר מועד זה נראה עצמנו חופשיים לפנות לערכאות".

העתק המכתב מיום 28.7.2010, מצורף ומסומן ע/4

24. ביום 3.8.2010 נתקבלה תשובה מהמשיב 3. בתשובה, החתומה על ידי טוראית מורן דרגו, בשם המשיב 3, נאמר: "פנייתך אינה מעלה סוגיה משפטית ולכן הועברה לטיפול קצין פניות הציבור של המנהל תאזרחי באזור יהודה ושומרון". למותר לציין כי בהחלטת המשיב 3 על העברת הפנייה לקצין פניות הציבור, החלטת הנועשית משיקולים פנימיים שלו ואשר אינה נובעת מכך שהסמכות אינה מוקנית לו, אין כדי לעכב את לוח הזמנים לתשובה עניינית לפנייה. גם לא מובן מדוע הפנייה של הח"מ "אינה מעלה סוגיה משפטית".

העתק המכתב מיום 3.8.2010, מצורף ומסומן ע/5

25. היות והפגיעה בזכותם של בני הזוג לחיי משפחה הינה קשה ויומיומית, היות ובמועד הפנייה למשיב 3 (ע/4 לעיל) חלפו כבר כ-7 חודשים מאז פנה לראשונה העותר למשיב וחידת ולפי מה שנמסר, כאמור

לעיל, על ידי רס"ן חבקה, עניינם של בני הזוג מוכר להם היטב, ביקשו העותרים את תגובתו של המשיב 3 תוך פרק זמן של שבועיים וחצי והעתירה מוגשת, שבווע ימים נוסף לאחר פרק זמן זה. נראה כי המשיב לא שם אל ליבו את דברי בית משפט נכבד זה, לפיהם:

ככל שמדובר בסעד שעיקרו תיקון של פגיעה בזכות יסוד של הפרט, יש מקום לצפות להסדרה מהירה יותר של העניין ותיקון המעוות, מטעמים של שמירה על זכויות היסוד של הפרט וקיום חובת השלטון לכבד ולקיים את הדין החוקתי. "ככלל, הסעד הראוי כנגד הפרת זכויות האדם הוא תיובת הרשות בהגשמה מיידית שלחם"
בגי' 8060/03 קעדאן נ' מינחל מקרקעי ישראל, לא פורסם. ניתן ביום 26.4.2006. סעיף 13 לפסק הדין.

26. עד לרגע הגשת העתירה לא נתקבלה כל תשובה והעותרים נאלצים, פעם נוספת, להטריח את בית המשפט הנכבד בעתירה שדומה כי הסעד המבוקש בה היה יכול להתקבל ללא צורך בהגשתה.

27. לאחר שהעותרים עשו כל שביכולתם בכדי לאיין את הצורך בהגשת העתירה ולאחר שכל מאמציהם עלו בתוהו, מאחר שחלפו כשמונה חודשים בהם אין בני הזוג מורשים להתגורר יחד תחת קורת גג אחת במרחב התפר ולנהל חיי משפחה תקינים, ומאחר שבני הזוג מקבלים זכויות לא מנומקות לבקשותיהם, לא נותרה לעותרים כל ברירה מלבד לפנות בבקשת סעד מבית משפט נכבד זה.

הטיעון המשפטי

28. העותרים טוענים כי בכך שהמשיבים אינם מנפיקים לעותר היתר לתושב חדש במרחב התפר, הם פוגעים בצורה קשה, בלתי סבירה ובלתי מידתית בזכויותיהם של בני הזוג לחיי משפחה ושל העותר לחופש תנועה. פגיעה זו בזכויותיהם של העותרים נעשית בניגוד לחוק, לפסיקה, להצהרות מפורשות של המשיבים בפני בית משפט נכבד זה ואף בניגוד לפקודותיהם ונהליהם של המשיבים עצמם.

הזכות לחיי משפחה

במידרג זכויות האדם החוקתיות, לאחר ההגנה על הזכות לחיים ולשלמות הגוף, באה ההגנה החוקתית על הזכות להורות ולמשפחה. הזכות לשלמות הגוף נועדה להגן על החיים; הזכות למשפחה היא הנותנת משמעות וטעם לחיים...
זכות זו ניצבת, איפוא, במדרגה נעלה במידרג זכויות האדם החוקתיות. היא קודמת בחשיבותה לזכות הקנין, לחופש העיסוק, ואף לצינעת הפרט. היא משקפת את תמצית הווייתו של האדם, ואת התגלמות הגשמת עצמיותו.
בגי' 2245/06 דוברין נ' שירות בתי הסוהר (לא פורסם), ניתן ביום 13.6.2006. סעיף 12 לפסק הדין

29. יחס החברה לזכות לחיי משפחה היה והינו, בכל הזמנים ובכל התרבויות, כאל ערך נעלה. הזכות לחיי משפחה אינה מתמצה בזכות להקים משפחה אלא כוללת בקרבה גם את זכותם של בני זוג לחיי משפחה תקינים, תחת קורת גג אחת.

30. בית משפט נכבד זה חזר וחדגיש את חשיבותה הרבה של הזכות לחיי משפחה בפסקי דין רבים, ובמיוחד בפסק הדין אשר ניתן בעניין עדאלה. כך, למשל, כותב כבוד המשיב (דאז) ברק, בסעיף 25 לפסק דינו:

חובתנו הראשונית והבסיסית לקיים, לטפח ולשמור על התא החברתי היסודי והקדום ביותר בתולדות האדם, שהיה, הווה ויהיה היסוד המשמר ומבטיח את קיומה של החברה האנושית - הלוא היא המשפחה הטבעית...
חקשר המשפחתי... מונח ביסוד המשפט הישראלי. למשפחה תפקיד חיוני ומרכזי בחייו של היחיד ובחייה של החברה. חקשרים המשפחתיים, עליהם מגן המשפט ואותם הוא מבקש לפתח, הם מהחוקים והמשמעותיים ביותר בחייו של אדם.

הזכות לחיי משפחה כזכות חוקתית במסגרת כבוד האדם

31. השאלה האם הזכות לקיים חיי משפחה הנה זכות חוקתית במסגרת חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, זכתה למענה מפורש בפסק הדין בעניין עדאלה. למרות שחוק היסוד אינו מונה במפורש את הזכות לחיי משפחה, הרי שמרבית השופטים קבעו כי זכות זו נכללת ב"זכות לכבוד" המוגנת בחוק היסוד. וכך כתב הנשיא (דאז) ברק (בפסקה 34 לפסק דינו):

הנה כי כן, מכבוד האדם אשר מבוסס על האוטונומיה של הפרט לעצב את חייו נגזרת זכות-הבת של הקמת התא המשפחתי והמשך החיים המשותף יחדיו כ**יחידה אחת**. האם מתבקשת מכאן גם המסקנה כי המימוש של הזכות החוקתית לחיות יחדיו משמעותו גם הזכות החוקתית למימוש בישראל; תשובתי על שאלה זו חינה, כי הזכות החוקתית להקים תא משפחתי משמעותה הזכות להקים את התא המשפחתי בישראל. אכן, לבן הזוג הישראלי עומדת הזכות החוקתית, הנגזרת מכבוד האדם, לחיות עם בן זוגו הזר בישראל ולגדל בישראל את ילדיו. הזכות החוקתית של בן זוג למימוש התא המשפחתי שלו, היא, בראש ובראשונה, זכותו לעשות כן במדינתו שלו. זכותו של ישראלי לחיי משפחה משמעה זכותו לממשה בישראל. אכן, **זכותו החוקתית של בן הזוג הישראלי – זכות הנובעת מגרעינו של כבוד האדם כזכות חוקתית – הינה "לחיות בצוותא-חדא בטריטוריה שיבחרו בה"**.

לדעה זו הצטרפו מרבית השופטים (סה"כ 8 במספר), הן אלה שהיו בדעת הרוב והן אלה שנמנו עם דעת המיעוט באותה פרשה. כך, למשל, קבעה השופטת (כתוארה אז) ביניש (בפסקאות 6-7 לפסק דינה):

גם אם לא כל חיבטיה של הזכות למשפחה נכללים בגדר כבוד האדם, הרי שהזכות לממש את האוטונומיה של הרצון החופשי על דרך של הקמת תא משפחתי על פי בחירתו של האדם ומימושו במסגרת של חיים משותפים היא עצמה נגזרת מכבוד האדם ונתונה לכל אזרח ישראלי. כן מקובל עלי כי זכותו של בן-זוג ישראלי לקיים תא משפחתי, מתחייבת גם מימוש עקרון השוויון בינו לבין בני-זוג ישראלים אחרים אשר ביחס אליהם קבענו בעבר כי ההגנה על זכותם לתא משפחתי היא נגזרת מזכותם לכבוד האדם. **זכות היסוד של האדם לבחור בבן-זוגו ולהקים עימו תא משפחתי במדינתו, היא חלק מכבודו ומתמצית אישיותו של האדם.**

והשופט ג'ובראן קבע (בפסקאות 8-9, ו-15 לפסק דינו):

בהתאם, כל פגיעה בזכותו של אדם לחיי משפחה, הינה פגיעה בחירותו ובכבודו כיצור אנושי, זכויות המוגנות בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. משמעם של דברים הוא, שיש לראות בזכות לחיי משפחה ולנישואין זכות חוקתית, המוגנת במלוא היקפה על-ידי חוק היסוד. **בלב ליבה של הזכות החוקתית לחיי משפחה ולנישואין, נמצאים החיים המשותפים, תחת קורת גג אחת... אשר-על-כן, עלינו לומר, כי במניעת האפשרות לחיות יחד, כמשפחה, נפגעת זכותם החוקתית של בן-הזוג, ההורה והילד הישראליים, לחיי משפחה.**

32. הנה כי כן, הזכות של בני הזוג לחיי משפחה תחת קורת גג אחת, הינה זכות יסוד המשתייכת לכבוד האדם, כפי שזה מעוגן בחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו.

33. זכויות המשפחה מוכרות ומוגנות גם על ידי המשפט הבינלאומי הפומבי. תקנה 46 לתקנות האג קובעת כי: **"יש לכבד את כבוד המשפחה הזכויתיה, חיי אדם, רכוש פרטי, וכן את אמונות-הדת ומנהגי הפולחן"** ובעניין סטמקה (בג"ץ 3648/97 סטמקה נ' שר הפנים פ"ד נג(2) 728, 787) נפסק כי: "ישראל מחוייבת להגנה על התא המשפחתי מכוון של אמונות בינלאומיות."

וראו עוד: סעיפים 17 ו-23 לאמנה בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות, 1966; סעיף 12 וסעיף 16(3) להכרזה האוניברסלית בדבר זכויות האדם, 1948; סעיף 12 לאמנה האירופית בדבר זכויות האדם; סעיף 27 לאמנת ג'נבה הרביעית; סעיף 10(1) לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות משנת 1966; הפתיח של האמנה בדבר זכויות הילד משנת 1989.

34. האם צריכים בני הזוג לנמק ולפרט כיצד נפגעת זכותם לחיי משפחה בכך שלא ניתן להם להתגורר בצוותא? כלום צריכים בני הזוג לבאר מדוע היתר לביקורים יומיים מדי שלושה חודשים אינו ממצה את זכותם לחיי משפחה ומדוע לא כך דמיינו את חיי הנישואין שלהם?

הזכות לחופש תנועה פנימי

35. הזכות לחופש תנועה פנימי או לחופש תנועה פנים-מדינתית מוכרת במשפט הישראלי והבינלאומי ולפי פסיקת בית משפט נכבד זה, היא אף מעוגנת במשפט הבינלאומי המנהגי.

36. בפסק הדין בבג"ץ 1890/03 (עיריית בית לחם נ' מדינת ישראל פ"ד נס(4) 736, 754-755), נאמר כך:

חופש התנועה הוא מזכויות היסוד של האדם והוכר במשפטנו הן בזכות יסוד העומדת על רגליה היא... והן בזכות הנגזרת מן הזכות לחירות (הנשיא ברק והשופט חשין בבג"ץ 5016/96 חורב נ' שר התחבורה, פ"ד נא(4) 1, בעי 59 ו-147 בהתאמה (להלן: פרשת חורב)). כמו כן, יש הגורסים כי חופש זה אף נגזר מכבוד האדם.

על מעמדו של חופש התנועה במשפטנו עמד בית משפט זה בפרשת חורב הנ"ל... באותה פרשה ציין הנשיא ברק כי חופש התנועה הוא "מהזכויות היותר בסיסיות" (שם, בעי 49), כי הזכות לחופש התנועה "עומדת בשורה הראשונה של זכויות האדם" (שם, בעי 51), וכי חופש התנועה הוא "חופש המצוי ברמה הגבוהה ביותר במידרג הזכויות בישראל" (שם, בעי 53). כן הוסיף הנשיא בפרשת חורב הנ"ל כי "לרוב, מעמידים את חופש התנועה בתוך גבולות המדינה על רמה חוקתית דומה לזו של חופש הביטוי" (שם, בעי 49). יש לציין כי דברים דומים על מעמדו של חופש התנועה אמרו אף השופטים שלא הצטרפו לדעת הרוב של הנשיא ברק בפרשת חורב (ראו למשל דברי השופט חשין שם בעי 147, ודברי השופט טל בעי 181). על מעמדו של חופש התנועה במשפט הישראלי בעקבות פרשת חורב ראו גם: י' זילברשץ "על חופש התנועה הפנים-מדינתית: בעקבות בג"צ 5016/96 חורב ואח"י נ' שר התחבורה ואח"י משפט וממשל ד (תשנ"ח) 793, 806-809 (להלן: זילברשץ).

חופש התנועה מוכר בזכות יסוד גם במשפט הבינלאומי. חופש התנועה הפנים-מדינתית מעוגן בשורה ארוכה של אמנות והכרזות בינלאומיות בדבר זכויות אדם (כך בין היתר, בסעיף 12 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות (International Covenant on Civil and Political Rights, 1966), בסעיף 13 להכרזת האוניברסאלית על זכויות האדם (Universal Declaration of Human Rights, 1948), ובסעיף 2 לפרוטוקול הרביעי מ-1963 לאמנה האירופית בדבר זכויות אדם מ-1950) ונראה כי הוא מעוגן גם במשפט הבינלאומי המינהגי (ראו: זילברשץ הנ"ל, בעי 800-801).

על גדר ההפרדה, מרחב התפר והעתירות בעניינם

תואי גדר ההפרדה

37. הפגיעה בחיי המשפחה של בני הזוג ובחופש התנועה של העותר הינה תוצאה ישירה של הקמת גדר ההפרדה החוצצת בין העותר לבין ביתם של בני הזוג.

38. כנגד הקמת גדר ההפרדה הוגשו לבית משפט נכבד זה מספר רב של עתירות. עניינה של העתירה דנא אינו גדר ההפרדה עצמה אלא אי הנפקת היתר תושב חדש במרחב התפר עבור העותר.

39. בפסק הדין בעניין ג'וס, אמר בית משפט נכבד זה כך (בסעיף 32 לפסק דינו):

במסגרת החובה להגן על זכויותיהם של תושבי האזור, על המפקד הצבאי להתחשב בפגיעה העשויה להיגרם בזכויותיהם של התושבים המוגנים - הן אלה שאדמותיהם מופקעות לשם בניית הגדר, הן אלה שהגדר הוצת בינם לבין אדמותיהם והן אלה אשר הגדר מקשה על גישתם אל הערים הגדולות הסמוכות לכפריהם, אשר בהן ניתנים להם שירותי בריאות, חינוך, דת, תעסוקה וכיוצא באלה... בחקשר זה יודגש, כי זכויות האדם של התושבים המקומיים כוללות את מיגוון זכויות האדם. כך, למשל, קובע סעיף 27 לאמנת ג'נבה הרביעית (Convention (IV) Relative to the Protection of Civilian Persons in Time of Geneva)

War, 1949, להלן: אמנת גינבה הרביעית) כי **התושבים המוגנים זכאים בכל הנסיבות ליחס של דרך-ארץ לגופם, לכבודם, לזכויותיהם המשפחתיות, לאמונתם ולפולחנם, לנימוסיהם ולמנהגייהם.** כן קובע הסעיף כי היחס אליהם יהא תמיד אנושי, והם יוגנו במיוחד מפני כל מעשי אלימות, איומים באלימות, ומפני עלבונות. וכל זאת, בכפוף לאיזונים הנדרשים אל מול זכויות מתחרות של בני אדם אחרים או אל מול אינטרסים ציבוריים. בדומה, קובע סעיף 46 לאמנת האג הרביעית משנת 1907 (Convention (IV) Respecting the Laws and Customs of War on Land, 1907, להלן: אמנת האג) כי **יש לכבד את זכויותיהם של התושבים המקומיים לחיים, כבוד, חופש דת ופולחן, חיי משפחה וכן קניין פרטי.**

משטר ההיתרים

40. **עתירות שחוגשו בעניין תוואי גדר ההפרדה לא עסקו, ככלל, בשאלה האם, לאחר בניית הגדר, יצטרכו התושבים הפלסטינים המעוניינים להיכנס למרחב התפר להצטייד בהיתר כדי לעשות כן, מה תהיה הפרוצדורה להשגת ההיתר וכיו"ב.**

41. **בעתירות משטר ההיתרים העלו העותרים את הדרישה כי תבוטל החכרזה בדבר היות מרחב התפר שטח צבאי סגור וכי יבוטלו הצווים שחותקנו מכוחה המחייבים תושבים פלסטינים המעוניינים להיכנס למרחב התפר, להצטייד בהיתרי כניסה. בעתירות אלו, אשר הראשונה שבהן הוגשה כאמור בשנת 2003, עדיין לא נתן בית המשפט הנכבד פסק דין.**

42. **ביום 13.11.2006 הגישו המשיבים בעתירות משטר ההיתרים את כתב תשובתם לעתירות (להלן: **התשובה**). בסעיף 74 לתשובה נכתב במפורש: "כפי שנקבע ב**פרשת הכפר יאנון**, אין דין הפגיעה בחופש התנועה של אדם בשטח ציבורי באזור המוחזק בתפיסה לוחמתית כדין הפגיעה בחופש התנועה שלו בשטחו הפרטי. לפיכך סגירת שטח מרחב התפר, ובמקביל **קביעת משטר היתרים, שמאפשר לכל בעלי הזיקה הפרטנית לאדמות מרחב התפר לקבל היתר כניסה למרחב או להתגורר בו**, לפי העניין, מאזנת לזיעת המשיבים בצורה ראויה בין הצורך הביטחוני הדוחק העומד בבסיס הנקיטה בצעדים אלה, לבין הפגיעה בזכויות תושבי האזור".**

43. **העותרים לא מסכימים לחוקיותו של משטר ההיתרים. אולם, לו היו פועלים המשיבים כפי שהצהירו בפני בית משפט נכבד זה ומנפיקים היתר לעותר, לא הייתה, מן הסתם, מוגשת עתירה זו, שהרי זכותו של העותר להתגורר עם רעייתו במרחב התפר מוסכמת על הצדדים ומעוגנת בפקודות המשיבים.**

על הנוהל המסדיר הנפקת היתר לתושב חדש במרחב התפר

44. **להודעה המשלימה בעתירות משטר ההיתרים צירפו המשיבים (כ-מש/32) את "קובץ פקודות קבע מרחב התפר" (להלן: **הקפ"ק**). בסעיף 6 להודעה המשלימה נאמר לגבי הקפ"ק כי הוא "מעגן ומפרט את הכללים הנוגעים למגורים, כניסה ושהייה בשטח מרחב התפר, ובכלל זה את הקריטריונים לקבלת התעודות וההיתרים, תקופותיהם של התעודות וההיתרים הניתנים וכדומה".**

45. **הפרק החמישי של הקפ"ק הינו הפרק העוסק ב"תושב חדש במרחב התפר" (להלן: **נוהל תושב חדש**). נוהל תושב חדש מתייחס ל"תושב מרחב אינתיפאדה המעוניין להעתיק את מקום מגוריו ממרחב אינתיפאדה לאחד מכפרי מרחב התפר לאחר מועד החכרזה". כאמור, מטרתה הראשונה של הנפקת היתר תושב חדש במרחב התפר, כפי שנאמר בסעיף 2.א. ל**נוהל תושב חדש**, הינה "לקיים את מרקם החיים במרחב התפר **ולכבד את ערך שלמות המשפחה**". מטרה זו תושג, על פי סעיף 3, באמצעות מתן היתר תושב חדש במרחב התפר "א. לרווק (שאינו נשוי לנשים נוספות במרחב אינתיפאדה) ולרווקה – לצורכי נישואין. ב. ל- נשוי/נשואה לתושבת/תושב קבוע/ה במה"ת..."**

46. על פי סעיף 1 לפרק בנוהל תושב חדש שכותרתו "הנפקת היתר לתושב מרחב איז"ש המעוניין להתגורר במרחב התפר", יש להגיש "בקשה לקבלת תעודת תושב חדש במרחב התפר במת"ק (ט"ו-1)". יודגש, כי טופס 1 חני"ל, אינו טופס ייחודי להגשת בקשה לקבלת תעודת תושב חדש במרחב התפר, אלא טופס כללי שכותרתו "בקשת היתר כניסה למרחב התפר", הנמצא בפרק ה"נספחים" השביעי של הקפ"ק. עובדה זו נלמדת מכך שבמקומות רבים בקפ"ק, המתייחסים להגשת בקשות לתעודות או היתרים למיניהם, נדרשת הגשת הבקשה על גבי טופס "ט"ו-1". כך למשל, הגשת בקשה על גבי טופס "ט"ו-1" נדרשת כאשר מדובר בבקשה לקבלת תעודת תושב קבוע במרחב התפר; בבקשה להכנסת כלי רכב למרחב התפר; בבקשה להיתר כניסה למרחב התפר ושהייה בו לצורך ביקור במרחב התפר; בבקשה להעסקת עובדים במרחב התפר; בבקשה של עובד ארגון בינלאומי, עובד הרשות הפלסטינית, עובד תשתית, עובד הוראה או עובד צוות רפואי להיתר כניסה למרחב התפר ושהייה בו, ועוד.

47. ככל שמדובר בטופס כללי, שאינו ייחודי לבקשה לקבלת תעודת תושב חדש במרחב התפר, הרי שגם אם יתעלם בית המשפט הנכבד מחובת ההגינות הכללית המוטלת על הרשות והמתייבת אותה להודיע לעותר כי נפלה טעות בבקשתו ועליו להגישה על גבי טופס אחר, טענתו של רס"ן חבקה לפיה העותר הגיש בקשות מוטעות במקום בקשות לקבלת היתר תושב חדש במרחב התפר (ראו סעיף 22 לעיל), אינה יכולה לעמוד, משום היותו של הטופס כללי, כאמור.

48. יצוין, כי על פי "הוראות בדבר תושב קבוע במרחב התפר (יהודה והשומרון), התשס"ט-2009", קיים טופס נפרד, שעל גביו נדרש אדם המבקש לקבל היתר תושב חדש במרחב התפר להגיש את בקשתו. כך, סעיף 7(א) להוראות קובע כי "אדם... אשר מבקש להיות תושב במרחב התפר, יגיש לרשות המוסמכת בקשה לקבלת היתר תושב חדש במרחב התפר, על-גבי טופס "בקשה לקבלת היתר תושב חדש במרחב התפר", לפי חלק ב' של התוספת להוראות אל"ו". הקפ"ק, ככל שהעותרים מבינים, שיהיה מהוראות רבות של המשיב 1, בהן נקבעו סוגי טפסים שונים לסוגי בקשות שונות ואיחד את רובם המכריע של טפסי הבקשות להיתרים למרחב התפר, ובכללם את טופס הבקשה לקבלת היתר תושב חדש במרחב התפר, לטופס אחד, ט"ו-1, טופס "בקשת היתר כניסה למרחב התפר".

העתק נספח "בקשת היתר כניסה למרחב התפר" מצורף ומסומן 6/ע
העתק הוראות בדבר תושב קבוע במרחב התפר (יהודה והשומרון), התשס"ט-2009, מצורף ומסומן 7/ע
49. על פי סעיף 3 לנוהל תושב חדש, "הבקשה תיבחן על ידי וועדה לאישור תושבות קבע במרחב התפר (נספח - 2). מת"ק גורת, עד השלמת הליך בחינת הבקשה לשינוי מקום מגורים על ידי הוועדה, להנפיק (כך במקור - י.ע.) למבקש היתר זמני לכניסה ולשהייה במרחב התפר לתקופה של עד שישה חודשים "צרכים אישיים - במרחב התפר". חידוש ההיתר או הנפקת תעודת "תושב קבוע במרחב התפר", מותנים בהחלטת הוועדה לאחר מעקב אחר זכאות התושב וזיקתו למרחב התפר". כמו כן נאמר שם: "אישרה הוועדה את הבקשה ינפיק המת"ק היתר לתקופה של שנה אחת", וכן, "סורבה בקשת התושב, יימסר לו טופס סירוב, תוך סיבת הסירוב (כך במקור - י.ע.) וזימון לוועדה". יוער, כי כותרת הטופס האמור הינה "טופס טיפול בבקשה", אולם דומה כי לא לחינם מכונה טופס זה, על ידי המשיבים, בתואר "טופס סירוב".

העתק טופס הטיפול בבקשה, מצורף ומסומן 8/ע

50. כאמור, שתי הבקשות הראשונות שהגיש העותר לקבלת היתר תושב חדש במרחב התפר נדחו מאחר והעותר "איננו תושב קבע", ואילו הבקשה השלישית לא קיבלה כל מענה. נראה כי הבקשות שנדחו, נדחו על הסף, וכלל לא נבחנו על ידי וועדה לאישור תושבות קבע במרחב התפר, כנדרש על פי הקפ"ק. למותר לציין כי לעותר לא הונפק כל "היתר זמני לכניסה ולשהייה במרחב התפר לתקופה של עד שישה

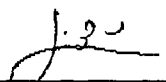
חדשים", אלא, כאמור, מספר היתרים שהונפקו מדי כשלושה חודשים, לתקופה של שלושה ימים בכל פעם, והוגבלו לשעות היום בלבד. כך, נראה כי ההיתרים שהונפקו לעותר אינם מגשימים את תכלית ההוראה לחנפיקת היתר זמני "עד השלמת הליך בחינת הבקשה לשינוי מקום מגורים על ידי הוועדה", ואינם מאפשרים "לקיים את מרקם החיים במרחב התפר ולכבד את ערך שלמות המשפחה".

51. עוד יצוין כי לעותר לא נמסר כל "טופס סירוב" או "זימון לוועדה", כנדרש על פי הקפ"ק. יודגש, כי "טופס סירוב" צריך להימסר לכל פונה שבקשתו למתן היתר סורבה ולא רק למבקשי היתר לתושב חדש במרחב התפר.

העתק הפרק החמישי של הקפ"ק, "תושב חדש במרחב התפר", מצורף ומסומן 9/ע.

סיכום

52. לבני הזוג ישנה זכות לחיי משפחה תחת קורת גג אחת.
53. לעותר ישנה זכות לקבל היתר תושב חדש במרחב התפר שיאפשר לו להתגורר עם העותרת.
54. המשיבים פוגעים פגיעה אנושה בזכותם של בני הזוג לחיי משפחה ובזכותו של העותר לחופש תנועה. זאת עושים המשיבים תוך התעלמות מחובותיהם שבדין, מכללי מנהל תקין ואף מפקודות ונהלים שלהם עצמם.
55. לאור כל האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא צו על-תנאי, כמבוקש בראש העתירה, ולאחר קבלת תשובת המשיבים להפוך את הצו על-תנאי להחלטי ולחייב את המשיבים בהוצאות העותרים ושכ"ט עורך דין.
56. כמו כן מתבקש בית המשפט הנכבד לקבוע את העתירה לדיון במועד המוקדם ביותר האפשרי ולקצוב זמן קצר ביותר לתגובת המשיבים. זאת הן לאור הפגיעה הקשה והיומיומית בבני הזוג, הן משום שהניסיון מלמד שלעיתים, לאחר הגשת התגובה, מתייתר הצורך בדיון בעתירה לגופא.
57. עתירה זו נתמכת בתצהיר שנחתם בפני עו"ד בגדה המערבית ונשלח למוקד להגנת הפרט בפקס, לאחר תיאום טלפוני. בית המשפט הנכבד מתבקש לקבל תצהיר זה, ואת יפוי הכוח שאף הוא ניתן בפקס, בהתחשב בקשיים האובייקטיביים בנוגע למפגש בין העותר לבין באי כוחו.

 ידין עילם, עו"ד
 ב"כ העותרים

י' אלול תשי"ע
 20 אוגוסט 2010